

νὰ φτάξω πρὸς τὸ ψῆλος του,
 νᾶχω θροφή μου τὰ βυζάκια σου
 κι ἀπ' τὴ μυτίτσα σου τὸ χνῶτο σου σὰν μήλου
 [μυρωδιά
 κι ἀπὸ τὸν οὐρανίσκο σου
 σὰν τὸ κρασί ποὺ χύνεται γλυκά.

ΣΟΥΛΑΜΙΘ. Κ' ἴσα τραβᾷ πρὸς τὴν ἀγάπη μου,
 καὶ φέρνει γλυκοκοίμισμα καὶ παραμιλητό.
 Μόνο γιὰ κεῖνον εἶμαι.
 Ἄστε με νὰ πάω καὶ καρτερεῖ.
 Ἀγάπη μου, ἔλα στὰ χωράφια νὰ μὲ πῆς
 νὰ κοιμηθοῦμε στὸ χωριό,
 καὶ τὴν αὐγούλα νὰ πετάξουμε
 μαζὶ κάτου στ' ἀμπέλια.
 Ἐκεῖ φιλιὰ καὶ χάδια ἔχω γιὰ σέ.
 Μυρίσανε τὰ ὑπνοβότανα
 καὶ κάθε καρπερὸ δεντρὶ
 μὲ τὴν καινούργια του στολίστηκε θροφή.
 Καὶ τὰ παλιὰ καὶ τὰ καινούργια ὁπωρικά,
 γιὰ σέ φυλάγω, ἀγάπη μου.
 Γιατί ἀδερφός μου νὰ μὴν εἶσαι
 καὶ τῆς μάννας μου τὸ γάλα νὰ μὴ βύζαινες
 σ' ὅλους μπροστὰ νὰ σ' ἀγκαλιάσω,
 ὅπου σ' εὐρῶ, καὶ νὰ σέ σύρω μὲ φιλιὰ
 στὸ φτωχικὸ τῆς μάννας μου,
 μὲ μυρωδάτο νὰ ποτίζω σε κρασί,
 μὲ τῶν ροδιῶν μου τὸ ζουμί,
 καὶ στὰ ξερβά σου νὰ στρωθῶ,
 καὶ νὰ μὲ σφίγγῃ τὸ δεξί σου σὲ ἀγκαλιά;
 Ὅρκιζω σας, κοπέλλες μου,
 ἀφῆστε με νὰ νείρομαι τὸν ἀγαπητικό μου,
 ἀπὸ τὴν ὑπνοφαντασιά μου μὴ τὸν διώχνετε.

ΠΟΙΗΤΗΣ. Ποιὰ εἶναι τούτη ποὺ ἀνεβαίνει
 μὲ στολίδια λουλουδιῶν,
 γυρτὴ σ' ἀγαπημένην ἀγκαλιά;
 Ἐσὺ ἀπὸ μένα εἶδες τὸ φῶς,
 κάτου ἀπ' τὸν ἥσκιο τῆς μηλιάς.
 Ἐκεῖ σ' ἐκοιλοπόνησεν ἡ μάννα σου
 κ' ἐκείνη ποὺ σ' ἐγέννησε, σ' ἐγέννησεν ἐκεῖ.
 Βάλε με τώρα στὴν καρδιά σου φυλαχτὸ
 καὶ κόλλα με στὸ μπράτσο σου βραχιόλι.
 Γιατί νὰ κόλαση ἡ ἀγάπη,
 θάνατος φλόγα ποὺ καίει,
 νερὰ νὰ τηγνέ σβύσουν δὲν μποροῦν,
 οὔτε ποτάμια νὰ τὴν πνίξουν.
Μὲ βιὸς δὲν ἀγοράζεται καὶ πλοῦτια ἡ ἀγάπη.
Μὲ τέτοια ὅποιος πάσκισε,
μπαίγνιο στὸ τέλος γένηκε.
 Ἐχω κ' ἐγὼ ἀδερφή,

μικρούλ' ἀκόμα δίχως κᾶν βυζί·
 στὴν ὥρα τῆς σὰν ἔρθῃ τί θὰ κάνουμε;
 Νᾶτανε κάστρο βίγλες θὰ τοῦ βάζαμε,
 νᾶτανε πόρτα θὰ τὴν ντύναμε
 μὲ κέδρινο σανίδι.

ΣΟΥΛΑΜΙΘ. Εἴμουννα κάστρο κ' εἶχα πύργους
 τὰ βυζιά μου ἐγώ.
 Καὶ στάθηκα μπροστὰ τοῦ ἀπείραχτη
 σὰν νὰ μᾶς ἔδενε συνθήκη.
 Εἶχεν ἀμπέλια ὁ Σολωμὼν στὸ Βαλχαμὼν
 καὶ τᾶδωσε σὲ τρυγητάδες,
 ποὺ χίλια θὲ νὰ τοῖφερναν φλουριά γιὰ τὸν καρπό.
 Ἐμένα εἶναι δῶ τᾶμπέλι μου!
 Ἄς πάρῃ ὁ Σολωμὼν τὰ χίλια του!
 κ' οἱ τρυγητάδες τὰ διακόσα.

ΒΟΣΚΟΣ. Βασίλισσα τῶν λειβαδιῶν
 τᾶηδονολάλημά σου ὅλοι τ' ἄκουσαν,
 κάνε καὶ μένα ν' ἀκούσω.

ΣΟΥΛΑΜΙΘ. Ἐλα, καλέ μου, ἀγαπημένε μου ἐσύ,
 νὰ φύγουμε μὲ γληγοράδα τοῦ ἀλαφιού
 στὰ μοσκομύριστα βουνά.

Κ. Ι. ΦΡΙΑΙΓΤΟΣ

Η ΛΕΟΝΩΡΑ

(ΤΟΥ EGDAR POE)

Ἡ μετάφραση ἀφιερῶνται τοῦ φίλου
 μου *Ματθαίου Κόκκινου*.

»Sub conservatione formae specificae
 salva anima». Raymond Sully.

Εἶναι ἡ γεννιά μου ἐμένα ξεχωριστὴ καὶ ξα-
 κουστή σὲ φαντασία καὶ σὲ αἴσθημα. Ὁ κόσμος μ' ἔ-
 χει βγάλει τρελλό· μὰ δὲν ξέρουμε ἀκόμα ἂν τρέλ-
 λα δὲν εἶναι ὁ πιδὸ ψηλὸς καὶ θαυμαστὸς νοῦς — ἂν
 πολλὰ ἀπ' τὰ περιδόξαστα καὶ θαυμαστά — ἂν κάθε
 τι βαθὺ δὲ βγαίνει ἀπὸ ἀρρώστεια τῆς σκέψης —
 ἀπὸ τὴ μιὰ καὶ τὴν ἄλληνε διάθεση τοῦ νοῦ ποὺ
 εἶναι ὑπέροχη καὶ θεία, καὶ πού, γιὰ νὰ γίνῃ τέτοια,
 κουράζεται, βέβαια, καὶ ξοδεύεται καὶ λιγοστεύει τὸ
 μυαλό. Ὅσοι ὀνειρέδονται τὴ μέρα νοιώθουν καὶ
 βλέπουνε πολλὰ ποὺ δὲν τὰ ξέρουνε ὅσοι τὴ νύχτα
 μόνο νειρέδονται. Στὰ ὁράματά τους τὰ ἀχνὰ καὶ
 τὰ γλυκόλεπτα βλέπουν καὶ τὴν αἰωνιότητα τῆς μέ-
 ρας οἱ ὀνειρεφτάδες, κι ἀνατριχιάζουνε, ὅταν ξυ-
 πνοῦνε, καὶ σιγοτρέμουνε θυμάμενοι πῶς εἶτανε στὴ
 θύρα τοῦ μεγάλου μυστικοῦ. Κάποτε μαθαίνουνε κι
 ἀπ' τὴ σοφία τοῦ καλοῦ λιγοστά· καὶ γιὰ τὸ κακὸ
 μαθαίνουνε, καὶ πιδὸ πολλὰ. Τραβοῦνε, ὅσο ἀκυδέρ-
 νητα κι ἂν εἶναι, καὶ πάνε μέσα στὸν ἀπέραντο ὠ-
 κεανὸ τοῦ «ἀνέκφραστου φωτός» καὶ πάλε, σὰν τοὺς

τυχοδιώχτες τοῦ νισόμπεου γεωγράφου «aggressi sunt mave tenebravum, quid in eo esset exprobatum».

Ἄς ποῦμε, τὸ λοιπόν, πὼς εἶμαι τρελλός. Ἐγὼ παραδέχομαι, τουλάχιστο, πὼς ἡ πνευματικὴ μου ὑπαρξὴ φανερώνεται σὲ δύο ξέχωρες κατάστασεις: Εἶναι δλοκάθαρος κι ἐλόλαρ-προς ὁ νοῦς μου, καὶ εἶμαι λογικὸς ἀναφιδήτητα, ἔταν στὸ νοῦ μου ἔχω τὰ πρῶτα μου χρόνια κι ἔταν τὴν πρώτη ἐποχὴ τῆς ζωῆς μου θυμοῦμαι. — Καὶ εἶναι σκοτεινιασμένος ὁ νοῦς μου, κι ἔλο ἀμφιδάλλω ὅσο γιὰ τὰ παρόντα καὶ τὰ ὑστερνά μου χρόνια τῆς δέφτερης, τῆς πιδ μεγάλης, περιόδου τοῦ εἶναι μου. Ὁ ἐστὶ, ὅτι θὰ ξιστορήσω ἀπ' τὰ πρῶτα μου χρόνια, ἀπ' τὴν ἱστορία τῆς νιότης μου, πῖστεψέ το κι ὅτι μπορεῖ νὰ δηγηθῶ γιὰ τὰ πιδ ὑστερνά μου χρόνια, πῖστεψέ το μονάχα ὅσο πρέπει· ἡ μὴν τὸ πιστέψης καθόλου· ἡ ἂν σοῦναι δύσκολο καὶ νὰ μὴν τὸ πιστέψης, τότε γίνου, ἀναγνώστη, Οἰδίποδας καὶ λύσε τὸ αἰνιγμά του.

Κεῖνη π' ἀγαποῦσα ὄντας νέος, καὶ ποῦ γι' ἀφτὴν εἰρηνικά, ἡσυχὰ καὶ καλοστόχαστα ρίχνω τώρα στὸ χαρτί ἀφτὲς τῆς θύμησης, εἔτανε μοναχοκόρη — ἡ μονάκριδη θυγατέρα τῆς ἀδερφῆς, τῆς μόνης, τῆς μάννας μου, πεθαμένης τώρα καὶ χρόνια. Λεονώρα εἔτανε τὸνομα τῆς ξαδέρφης μου. Καὶ ζούσαμε πάντα μαζί, κάτω ἀπὸ ἓνα τροπικὸ ἥλιο, στὸν κάμπο τοῦ πολύχρωμου χορταριοῦ. Κανεὶς ποτὲς ἀνοδήγητος δὲν ἦρθε σὲ κεῖνο τὸν κάμπο, γιὰτὶ ὁ κάμπος μας βρισκότανε μακριὰ πολὺ, ἀνάμεσα σ' ἀρίφνητα γιγαντένια ἀψηλώματα ποῦ σὰ νὰ κρέμονταν γύρω του, κ' ἐξέχαν γύρω του, διώχνοντας ἔτσι μακριὰ τὸ φῶς ἀπ' τῆς πιδ γλυκειῆς του γωνιῆς καὶ φυλλωσιῆς. Παραδρόμι κανένα, γιὰ μονοπάτι, δὲν εἔτανε στὴ γειτονιά μας, καὶ γιὰ νὰ πᾶς στὸ φτυχισμένο μας τὸ σπῖτι, χρειάζονταν πρὶν νὰ σπρώξῃς μὲ δύναμη τὸ φύλλωμα πολλῶν δασόδεντρων κι ἀκαρδὰ νὰ γκρεμίσης κατομύρια λουλούδια μυρωδάτα στὴ δόξα τους. Ἔτσι ζούσαμε, χωρὶς νὰ ξέρουμε τίποτε γιὰ τὸν κόσμον τὸν ἄλλον, ποῦτανε δὲξω ἀπ' τὸν κάμπο μας — ἐγὼ, κ' ἡ ξαδέρφη μου, κ' ἡ μητέρα τῆς.

Ἀπ' τοὺς σκοτεινοὺς τόπους, πέρα ἀπ' τὰ βουνὰ ποῦτανε στὴν πάνου ἄκρη τοῦ κακοφραγμένου ὑποστατικού μας, φιδοκυλούσε πρὸς τὰ κάτω ἓνα στενόδαθο ποτάμι, λαμπερὸ πολὺ καὶ λαμπερώτερο ἀπ' τὸ κάθε τις ἔξιν ἀπ' τὰ μάτια τῆς Λεονώρας· καί, κλωθογυρνώντας κρυφά-κρυφά καὶ σὰν κλεφτάτα σὲ δρόμους πολύτροπους, τραβοῦσε τὸ δρόμον του κάτω, κατὰ μάκρος, μέσα σ' ἓνα ἡσκιερὸ στένωμα, ἀνάμεσα σὲ λόφους σκοτεινότερους παρὰ κεῖνοι ποῦτανε ἡ πηγὴ του. Τὸ λέγαμε «τὸ Ποτάμι τῆς Σιγαλιᾶς» γιὰτὶ ἔτσι μᾶς φαίνονταν τὸ τρέξιμό του — σὰ νὰ σκόρπιζε γύρω σιγασιὰ.

Μουρμούρισμα δὲν ἔδινε κανένα ἀπ' τὴν κοίτη του, καὶ σῖρνονταν στὸ δρόμον του ἔτσι ἀπαλὰ ὥστε τὰ μαργαριταρένια τὰ πετράδια ποῦ μ' ἀγάπη τὰ κοιτάξαμε πάντα, βαθιὰ μέσα στὸ στήθος του, δὲ βαριεσάλεδαν καθόλου, μὰ κοίτονταν ἀκίνητα φχαριστημένα, στὸν τόπον του τὸν πρῶτον τὸ καθένα, ἀναδίνοντας ἔτσι τὴν τρισόμορφή τους λάμψη γιὰ

πάντα. Τὸ περιθώριον τοῦ ποταμοῦ, καὶ τῶν παραποταμιῶν ποῦτανε πολλὰ καὶ θαμπωτικά καὶ ποῦ λαφρότρεχαν πολύτροπα μέσα στὸ κανάλι του, δπως καὶ τάλανια ποῦ ἀπλώνονταν ἀπ' τὸ περιθώριον μακριὰ, ὡς μέσα στὰ βάθια κάθε ρυακιοῦ, ὡς στὴ φωλιά τῶν πετραδιῶν στὸν πάτον — ἔλα κεῖνα τὰ γλυκόθωρα σημάδια, ἔλοι κεῖνοι οἱ τόποι ποῦ στὴν ὄψη τους τόσο γλυκὰ κι ἀναγαλλιαστικά ἔπαιζε τὸ λαφάκι, τὸ χαμόγελο — ὅλες κειῆς οἱ ὁμορφιῆς, κι ἄλλο τόσο κι ἀλάκαιρη ἡ ἀπανωσιὰ τοῦ κάμπου μας, ἀπ' τὸν ποταμὸ ὡς τὰ βουνὰ ποῦ τὸν περιζώνανε, εἔτανε ἔλα στρωμένα μ' ἀπαλὰ καὶ πράσινο χορτάρια, πυκνὰ, κοντὰ, ἴσιο καὶ βανιλλο-μυρωδάτο, καὶ τόσο ραντισμένο πέρα ὡς πέρα μὲ τὰ κίτρινα ματσοῦδάρια, μὲ τὰ σπρολούλουδα, τῆς μαργαρίτες, μὲ τοὺς βυσσινιοὺς μενεξέδες, καὶ μὲ τῆς βαθιοκόκκινες σαρόνες, ποῦ ἡ ἀνέκφραστη ὁμορφιά τους μιλοῦσε στῆς καρδιῆς μας, μὲ λόγια φωναχτερὰ καὶ ἡχερά, γιὰ τὴν ἀγάπη καὶ γιὰ τὴ δόξα τοῦ Θεοῦ. Καὶ δῶ καὶ κεῖ, σὲ λογκάδια, γύρω σ' ἀφτὸ τὸ χορτάρι, σὰν ἔρημος ὀνείρων, ὑψώνονταν φανταστικά δέντρα ποῦ οἱ ψηλόψηλοι κυρμοὶ τους δὲν ἔστεκαν ὀλόρτοι, μὰ γέρνανε μὲ χάρη κατὰ τὸ φῶς ποῦ ἔπεφτε τὸ μεσημέρι στὸ κέντρο μέσα τοῦ κάμπου. Ἡ φλούδα τους εἔτανε κουκουδιασμένη μὲ ζωηρὴ λάψη ποῦτανε ἄλλοτες λάψη ἀθενιοῦ κι ἄλλοτες λαμπεράδα ἀσημιοῦ· κι εἔτανε βελουδένια, ἀπαλή, κι ἀπαλότερη ἀπ' τὸ κάθε τις, μὰ ὅχι κι ἀπ' τὰ ροδόθωρα μάγουλα τῆς Λεονώρας. Καὶ βλέποντας τὴν ὀλόλαμπρη πρασινάδα ποῦχανε τὰ μεγάλα τους τὰ φύλλα ποῦ ἀπλώνονταν ἀπ' τῆς κορφῆς τους σὲ μακριῆς καὶ τρεμουλιαστὲς γραμμῆς, παίζοντας μὲ τοὺς Ζέφυρους, φαντάζονταν κανεὶς πὼς ἔδλεπε γιγαντένια φίδια τῆς Συρίας νὰ προσφέρνουνε σέβας στὸν κυρίαρχόν τους τὸν ἥλιο.

Χεροπιαστοί, μέσα σ' ἀφτὸ τὸν κάμπο, δεκαπέντε ὀλόκληρα χρόνια, γυρίζαμε ἐγὼ κ' ἡ Λεονώρα πρὶ στὴν καρδιά μας νὰ νοιώσουμε τὴν ἀγάπη. Κ' εἔτανε ἓνα βράδι, στῆς μέρες ποῦκλινε κεῖνη τὰ δεκαπέντε κ' ἐγὼ τὰ εἴκοσί μου τὰ χρόνια, ποῦ καθήσαμε δεμένοι σφιχτά, καὶ κλειδωμένοι στὴν ἀγκαλιά ἀφτὴ τὴ δική μου κ' ἐγὼ στὴ δική της, κάτω ἀπ' τὰ δέντρα κεῖνα ποῦμιαζαν σὰ φίδια καὶ βλέπαμε μέσα στὰ νερὰ τοῦ Ποταμοῦ τῆς Σιγαλιᾶς...

Μιλιά καμμιὰ δὲν εἶπαμε ὅλη κεῖνη τὴ γλυκειὰ βραδιά, κι ἀκόμα καὶ τὴν ἄλλη μέρα τὰ λόγια μας λίγα καὶ τρεμουλιαστά, καὶ δειλά. Εἶχαμε σύρει τὸν ἔρωτα μὲς στῆς καρδιῆς μας ἀπὸ κειὸ τὸ κύμα, καὶ νοιώθαμε πιά πὼς εἶχε ξυπνήσει μέσα μας ὁ ἔρωτας τῆς φλογερῆς ψυχῆς τῶν πατεράδων μας. Τὰ αἰσθήματα ποῦχανε, γιὰ χρόνια πολλὰ, σθήσει στὴν ψυχὴ μας, ἦρθαν φουσκωτά, καὶ δυνατά, κι ὀρμητικὰ μαζί μὲ τὴ φαντασία ποῦ καὶ σ' ἀφτὴ ξεχωριστοὶ εἔτανε οἱ προγόνου μας, καὶ μαζί φουσήξαν τὴ μακαριότητα μέσα στὸν κάμπο τοῦ πολύχρωμου χορταριοῦ.

Ὅλα ἀλλάξαν. Παράξενα, χιλιόχρωμα, διαμαντόχρωμα λουλούδια, σὰν ἄστρα, φύτρωσαν γύρω μας καὶ καταπλημμύρησαν τὰ δέντρα ποῦ ποτὲ ὡς τότε δὲν εἶχαν ἀνθία. Τὰ χρώματα τοῦ πράσι-

νου κοιλιμιού βαθαίνανε· κι ήταν, μιὰ κατόπι στην άλλη, οί μαργαρίτες μαραίνονταν, φυτρώνανε στον τόπο τους από δέκα-δέκα οί βαθιοκόκκινες σαρδόνες. Και νοιώσαμε γύρω μας ζωή.

Ο άψηλός φλαμίντζος (*), άγνωστος ως τότε, μαζί του κι όλα τὰ πρόσχαρα και γλυκοκέλαδα πουλιά, καμάρωνε τὸ βυσσινιάρικο του φτέρωμα μπροστά μας. Τὰ χρυσοασημένια ψάρια συχνοσυργιανίζανε κι άφτά στον ποταμό, πού άπ' τήν άγκαλιά του σιγά-σιγά γλυκόδβαινεν ένα μουρμουρητό, πού φούσκωνε και δυνάμωνε, κι άπλώνονταν, και γίνονταν μιὰ μελωδία πιό θεία κι από τή μελωδία τής άρπας του Αϊόλου και πιό γλυκειά άπ' τὸ κάθε τις έξόν από τή φωνούλα τής Λεονώρας. Τώρα κ' ένα σύγνεφο θεόρατο πού πολὺν καιρὸ τὸ βλέπαμε κατὰ τὸν Ἑσπερο, έπλεξε κι άφτὸ από κεί, δλόλαμπρο, κι δλόφωτο κι δλόχρυσο και κατασταλάζοντας ήσυχα πάνουθέ μας, χαμήλωνε μέρα με τήν ήμέρα, όσο πού οί άκρες του άκκουμπήσανε πάνου στίς κορφές τῷ βουνῶνε, όχι μάδρες πιά, μὰ μεγαλόπρεπες, και μὰς έκλεισε έτσι σὰ γιὰ πάντα, μέσα σὲ μιὰ μαγική φυλακή Μεγαλοσύνης και Δόξας.

Η όμορφιὰ τής Λεονώρας μου εΐτανε σάν τοῦ Σεραφεΐμ. Κ' εΐτανε ή Λεονώρα μου γλυκὸ ένα κοριτσάκι κι άθῶο σάν τή λίγη τή ζωή πού έζησε συναμεταξύ στὰ λουλούδια. Μ' άγάπη θερμή εΐτανε κατάνεστη ή καρδιά της, και με καμμιὰ πονηράδα ποτές δέν ψεφτόδειχνε τὸ αΐστημά της.

Μαζί γλυκά μιλούσαμε γιὰ τοὺς καημούς μας και γιὰ τής άγάπης τή δύναμη, και μαζί περπατώντας στον κάμπο τοῦ πολύχρωμου χορταριού, λέγαμε γιὰ τίς πολλές άλλαγές πού γίνανε τελεφταία στὰ γύρω μας.

Στερνά, άφοῦ μοῦπε μιὰ μέρα, με δάκρυα πικρά στὰ μάτια, γιὰ τήν τελεφταία, τή λυπητερή τήν άλλαγή πού πρέπει νὰ γίνεται στην ανθρωπότητα, στὸ έξής μιλούσε μονάχα γι' άφτὸ τὸ ζήτημα πάνου σ' άφτὸ μόνο τὸ λυπητερὸ τὸ θέμα, ρίχνοντάς το σὲ κάθε μας κουθέντα, δπως στίς ραψωδίες τοῦ Schiraz, οί ίδιες μορφές και εικόνες παρουσιάζονται, ξανά και ξανά, σὲ κάθε έντυπωτική παραλλαγή τής φράσης. Σκέφτηκε κ' έννοιωσε πῶς εΐτανε τὸ χέρι τοῦ χάρου πάνου στὸ στήθος της— πῶς, σάν τὸ εφήμερο, εΐτανε πλασμένη κείνη όμορφη και πεντάμορφη μόνο γιὰ νὰ πεθάνη. Κι δ τάφος τήν έτρόμαζε γιὰ ένα μόνο λόγο πού μοῦ τὸν ξεμυστηρέφτηκε κι άφτόνε ένα άπόγιομα, όταν γιὰ ύπνο τοιμαζότανε ή μέρα, σουρούπωμα, πάνου στίς δχτες τοῦ Ποταμοῦ τής Σιγαλιᾶς. Αὐπότανε πολὺ όταν συλλογίζονταν πῶς, άμα τήν παράχωνα μέσα στον κάμπο, θάφινε τότε τὸν όμορφο τὸν κάμπο και θάφεδγα γιὰ πάντα, δίνοντας έτσι τήν άγάπη μου, πούτανε τόσο δική της τώρα, σὲ κάποιαν άλλη κόρη τοῦ κόσμου τοῦ καθημερινοῦ και τοῦ πολύδου. Κ' έγὼ ριχνόμουνά συχνά στὰ πόδια τής Λεονώρας κι

όρκιζόμουνε σ' άφτήνε και στὸ Θεό μου, πῶς δὲ θὰν έσμιγα μ' άλλην καμμιὰ ποτές, πῶς δὲ θὰ παντρεδόμευνε καμμιὰ στή ζωή μου θυγατέρα τής γῆς— πῶς εΐταν άδύνατο νὰ τήν ξεχάσω τόσο αναντρα, κι αναντρα τόσο νὰ τή λησμονήσω τήν άγάπη της, πού έτσι άφτονα μοῦ τήν έδωσε και πού μ' άφτήνε τόσο φτυχισμένο μ' έκανε. Κ' έκραζα τὸ Θεό μου, κ' έκραζα τὸν πατέρα τοῦ κόσμου έλου ως μάρτυρα στον όρκο μου τὸν ιερόπρεπο. Κ' ή κατάρρα πού πικαλιόμουνε εΐτανε μεγάλη κατάρρα και τρομερή πολὺ!.... Τὰ μάτια τότε τής Λεονώρας μου τὰ λαμπρά, σάν άκουγε τὰ λόγια μου, γινόντανε λαμπρότερα. Κι αναστέναζε σὰ νὰ λάφρωνε τὸ στήθος της από κανένα βάρος πολὺ πλακόφυχο και σὰ θανατικό. Κ' έτρεμε ή γλυκαία μου ή κορούλα, και θρηνοῦσε πικρά· και παραδέχτηκε τὸν όρκο μου και τὸν πίστεψε — γιὰτί πῶς άλλοιῶς μπορούσε νὰ κάνει ένα παιδάκι; — κ' έτσι ξελάφρωσε, και σάν πιό ήσυχο νάννοιωσε τὸ κρεβάτι τοῦ θανάτου. Και μοῦπε, σὲ λίγες μέρες από τότε, όταν άγγελικά ξεψυχοῦσε, μοῦπε πῶς γιὰ ὅ,τι έκανα γιὰ τήν ψυχή της, άφτή θὰ με κοιτοῦσε και θὰ φρόντιζε γιὰ μένα, και α μποροῦσε, και θὰ φανερώνονταν μπροστά μου κάποτε τίς νυχτιές. Μ' αν τοῦτο νὰ τὸ κάνουνε δὲ μποροῦνε και δέν έχουνε τή δύναμη, τοῦ Παράδεισου οί ψυχές, τότε μοῦπε, θάναι γύρω μου τὸ πνέμα της κ' έγὼ δὲ θὰ τὸ νοιώθω· τότε θὰ συχναναστενάζη πάνου μου μέσα στὸ αέρι τὸ βραδινό, ή θὰ γεμίζη τὸν αέρα πού θάνασάινω με χάδια και με μυρωδιές άπ' τὰ θυμιατὰ τῶν άγγέλων. Και μ' άφτά τὰ λόγια στὰ χείλια της πάνου τέλειωσε ή Λεονώρα μου τή ζωή της, βάζοντας έτσι ένα τέλος στην πρώτη έποχή τής δικῆς μου.

Ὡς έδῶ τάπα καλά κι άληθινά. Μὰ τώρα πού περνῶ πιά τὸ φράχτη τῶν πρώτω μου χρόνων, ως τὸ θάνατο τής καλῆς μου, κι άρχίζω τή δέφτερη έποχή τής ύπαρξῆς μου, τώρα νοιώθω μιὰ πυκνότητα μαβρίλα νὰ μαζέζεται γύρω μου και νὰ σκοτεινιάζη τὸ νοῦ μου, και τώρα, νά! δέν ξέρω αν δσα λέγω εΐναι άληθινά. Τώρα ύποψιάζομαι.... Μὰ ας τραθήξω μπρός. — Βαριά-βαριά σέρνονταν και περνοῦσαν τὰ χρόνια, κ' έγὼ ακόμα μέσα στον κάμπο τοῦ πολύχρωμου χορταριοῦ ζούσα. Και ξαναλλάξαν όλα μέσα στον κάμπο. Τὰ διαμαντόχρωμα κι αστρόμορφα λουλούδια όλα μαραθήκαν και χαθήκαν άπ' τὰ δέντρα. Πάν τὰ χρώματα τοῦ πράσινου κοιλιμιού· σάβριασαν κάτω και πὰν έλες, μιὰ-μιὰ, οί βαθιοκόκκινες σαρδόνες. Και φύτρωσαν στον τόπο τους κάτι σὰ μάτια μενεξέδες, μὰ κι άφτοί ανήσυχά μαραίνονταν κ' εΐταν πάντα παραφορτωμένοι από δροσιά. Και ή ζωή από γύρω μας πάει κι άφτή. Έπαψε πιά δ φλαμίντζος νὰ καμαρώνη τὰ βυσσινιάρικά του τὰ πούπουλα μπροστά μας, κ' έφυγε με λύπη άπ' τὸν κάμπο και τραθήχτηκε στὰ κορφοδούνια πάνου, μαζί του κι όλα τὰ πρόσκαιρα και γλυκοκέλαδα πουλιά. Και τὰ χρυσοασημένια ψάρια πάτωσαν κάτω, βαθιά, στην άγκαλιά τοῦ ποταμοῦ, κ' έφυγαν μακριά και δὲ στολίζανε πιά τὸν ποταμό. Η γανουριστική μελωδία πούτανε πιό άπαλή κι από τὸ τραγούδι τής άρπας τοῦ Αϊόλου, και πιό θεία

(*) Ένα πουλί με πόδια μακριά πολύ, και με μούρη γυριστή, πρὸς τὰ κάτω, σὰ νάναι σπασμένη. Τὸ χρώμα του κόκκινο ή κεραμιδί. Βρίσκεται και στην Έβρώπη. Τὸνομά του στην έπιστήμη Φοινικόπτερο.

ἀπ' ὅλα ἐξὸν ἀπ' τῆ φωνῇ τῆς Λεονώρας, σκορπίστηκε κι ἀφτὴ, λίγο λίγο κ' ἐγινε μουρμουρίσμα χαμηλὸ κι ἀπόμακρο, ὡς ποὺ χάθηκε δλότελα καὶ ξαναβασίλειψε τὸ τρίξιμο τοῦ ποταμοῦ μὲ τὴν ἱερή του σιγασιά. Καὶ στερνά καὶ τὸ θεόρατο τὸ σύγνεφο ξανασηκώθηκε, καί, ἀφίνοντας, τὶς κόρφες τῶ βουνῶνε στὴν παλιά τους τὴ μαδρίλα, τράδηξε πάλε καὶ στάθηκε κατὰ τὸν Ἑσπερο, καὶ χάθηκε ἔτσι κι ὅλη του ἡ χρυσάδα κ' ἡ λαμπρότη ἀπὸ τὸν κάμπο τοῦ πολύχρωμου χορταριοῦ.

Τῆς Λεονώρας ὡς τόσο οἱ ὑπόσχεσες δὲν ξεχάστηκαν, γιατί τοὺς ἤχους ποὺ βγαίνανε ἀπ' τὸ θυμιασμα τῶν Ἀγγέλων τοὺς ἀκούγα συχνά· καὶ μοσιές καὶ λιθάνια ἐπλεαν πάντα μέσα στὸν κάμπο· καὶ κάποτε, σ' ὥρες μοναξιάς, ὅταν βαριά χτυποῦσε ἡ καρδιά μου, τὸ ἀέρι ποὺ ἔλουζε τὸ μέτωπό μου τῶνοιωθα φορτωμένο ἀπὸ γλυκόλαφρα στενάγματα· κ' ἐνοιωθα συχνά κάτι κρυφὰ κι ἀξεχώριστα μουρμουρίσματα νὰ τριγυρίζουν μέσα στῆς νύχτας τὸν ἀέρα· καὶ μιὰ φορά — ἄχ! μὰ μιὰ φορά μονάχα! — χεῖλια γλυκά, χεῖλια πνευματικά μὲ ξύπνησαν ἀπὸ ὕπνο βαρὺ σὰ θάνατο. Τότε στὰ χεῖλιά μου ἐνοιωσα φίλημα.... Μὰ στὴν καρδιά μου μέσα κάποιο μέρος εἶτανε ἄδειο, καὶ τᾶδειο κεῖνο οὔτε ἔτσι νὰ γεμίσει δυνατὸ δὲν εἶταν. Ἦθελα καὶ ποθοῦσα τὴν ἀγάπη ποὺ ἔτσι πολλὴ τὴν εἶχα πρίν. Στερνά ὁ κάμπος ἄρχισε νὰ μοῦ γίνεται σὰ μισητός, καὶ μὲ πίκραινε τώρα ὁ κάμπος καὶ μὲ λυποῦσε κάθε ποὺ συλλογιζόμουνε τὴ Λεονώρα· καὶ τὴ Λεονώρα στὴν καρδιά μου τὴν εἶχα πάντα. Κ' εἶπα νὰ φύγω. Κ' ἐφυγα. Πῆγα στὸν κόσμο τὸν πολυτάραχο καὶ τὸ μάταιο, σ' ἀφτόνε μέσιν νὰ ζήσω.....

Βρέθηκα σὲ μιὰ παράξενη πολιτεία· σ' ἓναν τόπο ποὺ τὸ κάθε τι γύρω μου σὰ νὰ μὴν ἔκανε ἄλλη δουλειὰ παρὰ προσπάθειε μὲ κάθε τρόπο νὰ διώξῃ ἀπ' τὴ μνήμη μου τὰ γλυκά μου τὰ ὀνειράτα ποὺ τόσον καιρὸ τὰ ὀνειρεδόμουνε στὸν κάμπο τοῦ πολύχρωμου χορταριοῦ. Οἱ πομπές καὶ τὰ πανηγύρια, τὸ τρελλοχτύπημα τῶν τουφεκιῶν, οἱ λογιῆς-λογιῆς παράτες καὶ γιορτές, καὶ ἡ δλόλαμπρη ὁμορφιά τῆς γυναίκας, ζάλισαν καὶ μεθῆσανε τὸ νοῦ μου. Μὰ καὶ μ' ὅλα ἀφτὰ δὲν ξεχνούσε ἡ ψυχὴ μου τοὺς ὄρκους τῆς καὶ τᾶεράκι τὸ ἀπαλό, καὶ οἱ στεναγμοὶ καὶ τὰ λιθάνια κ' οἱ μοσιές, σ' ὥρες ἡσυχας τῆ νύχτα, δὲν πάψαν νὰ μοῦ λένε πῶς εἶτανε γύρω μου καὶ σιμά μου, ἡ Λεονώρα μου.

Ξαφνικά ὁμως λείψανε τὰ στενάγματα κι ὁ ἦχος τῶν θυμιατῶνε, καὶ σκοτείνισε ὅλος ὁ κόσμος γύρω μου· καὶ ζαλισμένος καὶ σὰ χαμένος ἐμείνα μέσα σὲ σκέψες κακές· καὶ σὲ πειρασμούς πολλούς. Γιατὶ μιὰ κόρη ἀπὸ τὰ ξένα, ἀπὸ ἓναν τόπο πολὺ μακρινὸ ἦρθε στὴν ἀδελή τοῦ βασιλιᾶ ποὺ περετωσα. Μιὰ κόρη ποὺ στὴν ὁμορφιά τῆς ἡ ψέφτρα ἡ καρδιά μου παραδόθηκε μονομιᾶς — ποὺ μπροστά τῆς ἔσκυφα χωρὶς καμμιὰ δυσκολία, καὶ τὴν ἀγάπησα θερμὰ καὶ τὴν ἐλάτρευσα. Τ' εἶτανε, ἀλήθεια, ἡ ἀγάπη ποῦθρεψα στὴ νιά τοῦ κάμπου μπροστά σὲ πάθος καὶ στὴ ζέστη καὶ στὴν τρέλλα, μπροστά στὴ

λατρεία καὶ στὰ δάκρυα ποῦχυσσιν στὰ πόδια μπρὸς τῆς αἰθερένιας Ἑρμεγκράντας; Ὡ! εἶτανε ἄγγελος καὶ σεραφεῖμ ἡ Ἑρμεγκράντα μου! κ' εἶτανε λάμψη ὅλη καὶ ζωή. Ὡ! πόσο θεία εἶτανε ἡ Ἑρμεγκράντα! Κι ὅταν ἔδλεπα βαθιὰ μέσα σὲ μαχμουρλίδικά τῆς τὰ μάτια — Ὡ! εἶταν ὄνειρο! — ἀφτὴ μόνο συλλογιζόμουνε κ' εἶχα σὲ νοῦ μου ἀφτὴ μονάχα.

Παντρέφτηκα — δὲν ἐφοδῆθηκα τὴν κατάρρα μου, τὸν ὄρκο μου δὲν τόνε τρόμαξα. Καὶ δὲ μὲ βρῆκε ἡ κατάρρα. Καὶ μιὰ φορά, μὰ μιὰ φορά ξανά, στὴ σιγασιά μέσα τῆς νύχτας, ἔταν γλυκὰ κοιμόμουνε στὴ νυφική μου κλίνη, ἐνοιωσα τοὺς γλυκόλαφρους στεναγμούς, ποὺ μ' εἶχαν παρικήσει καιρὸ πρίν, καὶ ποῦτανε τώρα σὰ μιὰ γλυκειὰ καὶ γνωστή μου φωνὴ ποὺ μοῦπε: «Κοιμοῦ ἦσυχα—γιατὶ ἡ ἀγάπη βασιλεύει, κι ἀφτὴ ἔτσι τὸ θέλει· τί μὲ τὴν Ἑρμεγκράντα στὴ σπλαχνική καὶ τὴν πονετική σου τὴν καρδιά σχωρνιέσαι γιὰ τοὺς ὄρκους σου στὴ Λεονώρα· καὶ τὸ γιατί θὲ νὰ τὸ μάθης στὰ οὐράνια».

Σωζόπολη 12 VIII 911

ΣΤΑΒΡΟΣ ΜΑΒΡΟΘΑΛΑΣΣΙΤΗΣ

ΟΙ ΘΛΙΜΜΕΝΟΙ

...O ces feuilles qui tombent

Et tombent ;

Et cette pluie à l' infini

Et puis ce cri, ce cri

Toujours le même, dans mon âme!

(Émile Verhaeren)

...Ἐγὼ

Μοναχὸς σὲ Δρόμο.—

Πῶς συντύχαμε; Δὲν ξέρω.

Καὶ τὸ γιατί — δὲν ξέρω...

Οἱ Ἄλλοι πᾶνε,

Οἱ Ἄλλοι χάνουνται καὶ πᾶνε·

Ὡρα πρὸς ὥρα χάνουνται

Ὡσὼν τὰ ρόδα

(Τὰ ρόδα ὅπου σκορπᾶνε...)

Ἐγὼ μόνος Ἀσάλευτος,

Ὁ Πιστὸς κι' ὁ Ἀσάλευτος

Καὶ μοναχὸς σὲ Δρόμο,

Κ' ἡ ψυχὴ μου ὅλο καημὸ

Κι' ὅλο πικρὸν τρόμο.

(Ποῦ πάω; ποῦθε εἶμαι; σὲ ποιοῦ δρόμο;)...